

Sollefteå kommun

Rektorn vid Lillängets skola

cecilia.sjolander@solleftea.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Lillängets skola
i Sollefteå kommun

Tillsyn i Lillängets skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Sollefteå kommun under Våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Lillängets skola besöktes av Skolinspektionen den 15 januari 2014.

Fakta om skolan

Lillängets skola ligger i centrala Sollefteå och utgör ett eget rektorsområde. Det omfattar Lillängets skola, förskolor, förskoleklass, grundskola årskurserna 1–3 samt fritidshem. Skolan inrymmer skolbibliotek och i en närliggande byggnad finns idrottshall.

Skolan ledas av en rektor tillika förskolechef och en biträdande rektor som har en anställning motsvarande 50 procent. Lärarna är organiserade i ett arbetslag som omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–3. I arbetslaget ingår även fritidspedagoger. Eleverna är organiserade i åldershomogena klasser, två i vardera årskursen. Vid inspektionstillfället finns totalt 127 elever varav 29 elever i förskoleklass. Skolan tar emot elever som är nyanlända till Sverige och har 10 elever som nyligen anlänt. Eleverna i Lillängets skola fortsätter sin utbildning i Vallaskolan.

Verksamheten i fritidshem och förskola rapporteras i kommunövergripande beslut.

Kunskapsresultat

Skolan redovisar ingen dokumenterad sammanställning och analys av måluppfyllelsen för verksamheten i förskoleklassen.

Skolan redovisar under åren 2012–2013 andelen elever i årskurs 3 som nått de nationella kunskapskraven i natur- och samhällsorienterande ämnen. Alla elever bedöms ha nått kunskapskraven i dessa ämnen år 2013. I ämnena matematik och svenska redovisar skolan däremot ingen sammanställning och bedömning av elevernas måluppfyllelse utifrån de nationella kunskapskraven i årskurs 3.

Skolan redovisar resultat av delproven i de nationella ämnesproven i svenska och matematik, där skolan konstaterar att elever som inte nått kravnivån i de nationella ämnesproven har haft specialpedagogiskt stöd.

Skolan redovisar också en bedömning av ämnena bild, musik, engelska samt idrott- och hälsa där de flesta elever bedöms ha en kunskapsutveckling som innebär att de kommer att kunna nå de kunskapskrav som lägst ska uppnås i årskurs 6.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att vidta åtgärder för att rätta till brister närhelst de framkommer.

Lillängets skola är en mångkulturell skola som bedriver ett aktivt värdegrundsarbete där bland annat olika traditioner tas tillvara. Skolan följer upp elevernas trivsel och trygghet via exempelvis enkäter, loggböcker och i det dagliga arbetet. Skolan präglas av ett engagemang kring eleverna i syfte att nå utbildningsmålen.

För att kunna fullgöra skolans uppdrag att ge alla elever förutsättningar att lägst nå kunskapskraven för utbildningen förväntas skolan följa upp vilka resultat som nås, analysera dessa och vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse. Enligt läroplanen har rektor ansvar för att skolans resultat och verksamhet följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Av tillsynen framgår att skolans systematiska kvalitetsarbete måste förbättras. Skolan saknar en dokumenterad sammanställning av verksamhetens måluppfyllelse i förskoleklassen i relation till de nationella målen i läroplanen. Vidare saknar skolan en sammanställning och bedömning av kunskapsresultaten utifrån de nationella kunskapskraven i ämnena svenska och matematik i årskurs 3. Skolenheten saknar även en dokumenterad analys av måluppfyllelsen i svenska, matematik och i natur- och samhällsorienterande ämnen.

I rektors roll att leda detta kvalitetsarbete ingår att uppföljning och utvärdering blir angeläget på varje nivå i skolan. I det arbetet är det angeläget att följa upp varje steg i arbetsgången kring elever i behov av särskilt stöd för att se hur särskilda stödresurser används och vilka effekter de får för att de på optimalt sätt ska kunna nyttjas på bästa sätt. Det framgår också av tillsynen att elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte får det. Vidare framgår att skolans elevhälsa inte uppfyller skollagens krav på att vara förebyggande och hälsofrämjande.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sollefteå kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 juni 2014 redovisas för Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på

nämndens vägnar, nämndsordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Sollefteå kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Motivering

Studiehandledning på modersmålet

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev behöver särskilt stöd ska eleven ges sådant. Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Lillängets skola har ett tiotal elever med annat modersmål än svenska. Enligt rektorn finns elever som har arabiska, persiska, rumänska, somaliska, spanska, tigrinja och ungerska som sitt modersmål. Behov av undervisning i modersmål samordnas av en rektor i kommunen. Av tillsynen framgår att studiehandledning på modersmålet inte ges för elever med annat modersmål än svenska. Rektor uppger att behovet av studiehandledning inte tillgodoses för eleverna då förvaltningen har svårigheter att rekrytera lärare i alla modersmål. Vidare framgår att utredning av elevers behov av studiehandledning inte genomförs utifrån skollagens krav att en elev som behöver särskilt stöd ska ges sådant. Då studiehandledning är en form av särskilt stöd som varje skolenhets rektor ansvarar för, är detta inte förenligt med skollagens krav.

Skolinspektionen vill understryka att beslut om studiehandledning på modersmålet ska, i enlighet med skollagens krav om att elevers behov av särskilt stöd ska utredas, grundas på en individuell utredning, bl. a avseende omfattning och utformning av studiehandledningen.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Sollefteå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Genomför en dokumenterad sammanställning och analys av måluppfyllelsen i förskoleklassens verksamhet.
- Genomför dokumenterade sammanställningar och analyser av kunskapsresultaten på skolenhetsnivå för elever i årskurs 3 i samtliga ämnen som har nationella kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i läroplan, skollag och andra föreskrifter uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

I skolans resultatredovisning år 2012 till skolförvaltningen ingår att exempelvis redovisa systematiskt kvalitetsarbete kring målområden som ledarskap, kunskaper, bedömning och betyg, elevers ansvar och inflytande, skola och hem, normer och värden samt måltider. I varje målområde ska mål, resultat, analys och utvärdering samt förbättringsåtgärder redovisas. I Lillängets resultatredovisning för år 2012 som Skolinspektionen tagit del av redovisas resultat inom nämnda områden. Enligt intervjuer med rektor och personal genomför rektor även en muntlig föredragning inför barn- och skolnämnden. Någon återkoppling till skolenheten görs inte.

Lillängets skola har en årscykel för sitt systematiska kvalitetsarbete som omfattar lärar-, klass- och rektorsnivå. Av dessa framgår vilka resultat som ska redovisas vid olika tidpunkter varje år. Det handlar exempelvis om resultat av screeningar, skriftliga omdömen, nationella ämnesprov i årskurs 3, enkäter avseende arbetet med normer och värden på skol- och kommunnivå.

Vid tillsynen framkommer att lärarna följer elevernas kunskapsutveckling, bland annat genom den egna undervisningen och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i den skriftliga individuella utvecklingsplanen. Rektor begär in dessa och tar även del av pedagogiska planeringar. Skolan har genomfört analys av resultaten på de nationella ämnesprovens delprov i ämnena svenska och matematik och redovisat dessa resultat till barn- och skolnämnden. Av tillsynen framgår att skolenheten saknar en sammanställning av måluppfyllelsen i ämnena svenska och matematik i årskurs 3. Vidare saknar skolenheten

en analys av måluppfyllelsen i dessa ämnen samt i natur- och samhällsorienterande ämnen. Intervjuer med personal och rektor bekräftar att skolenheten inte genomför dokumenterade analyser av elevernas kunskapsresultat i varje ämne. Det framgår också av intervjuer med personal och rektor att skolan haft mer fokus på individ- och mindre på gruppnivån, särskilt avseende uppföljning och utvärdering av arbetet med särskilt stöd.

Förskoleklassen genomför observationer av språklig medvetenhet i gruppen. Därutöver genomförs screeningar som är bestämda av barn- och skolnämnden. Dessa redovisas i skolans resultatredovisning. Lärare i förskoleklass utarbetar pedagogiska planeringar för verksamheten i förskoleklassen. Dessa lämnas till rektor. Av tillsynen framgår att på skolenhetsnivå saknas en dokumenterad sammanställning och analys av verksamhetens måluppfyllelse i förskoleklassen.

Rektorn har således inte en samlad bild av måluppfyllelsen med analyser på skolenhetsnivå för att kunna vidta de åtgärder som kan behövas för ökad måluppfyllelse. Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av ovanstående, att det systematiska kvalitetsarbetet vid Lillängets skola inte motsvarar skollagens krav. Rektorn behöver mer systematiskt sammanställa och analysera skolenhetens kunskapsresultat i varje ämne i relation till kursplanernas kunskapskrav i årskurs 3 och de nationella målen i läroplanen.

Dokumenterade analyser på skolenhetsnivå kan exempelvis handla om att analysera skillnader över tid, mellan olika ämnen och kön i förhållande till faktorer såsom arbetsformer, arbetssätt, undervisningstid, materiella resurser och personalens kompetens. Dokumentation gör det möjligt att följa skolans kvalitetsarbete över tid och se effekterna av ett utvecklingsarbete.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Sollefteå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Organisera och använd elevhälsan så att den ges förutsättningar att vara förebyggande och hälsofrämjande. I enlighet med detta behöver elevhälsan

- a) arbeta förebyggande med särskilda åtgärder på gruppnivå utifrån identifierade behov,
 - b) arbeta främjande med generella insatser för att skapa en god lärandemiljö,
 - c) följa upp resultat av elevhälsans arbete i förhållande till de nationella målen och identifiera behov av insatser samt utifrån det planera och utveckla arbetet.
- Anordna för elever som har behov av det, undervisning i ämnet svenska som andraspråk istället för undervisning i ämnet svenska.

Motivering

Samlad elevhälsa

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i lagförarbeten som framhåller bland annat följande: Elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Huvudmannen har ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbeta med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276).

Elevhälsoteamet vid Lillängets skola består av rektor, biträdande rektor, skolsköterska och kurator. Lillängets skola har en skolsköterska med deltidsanställning på cirka 20 procent och kurator på cirka 7,5 procents tjänst. Skolsköterskan ansvarar för cirka 600 elever fördelade på sju skolor. Kuratorn har i sin tjänst ansvar för 534 elever fördelat på tre skolor. Kompetens som psykolog köps in vid behov. Lillängets skola har tillgång till specialpedagogisk kompetens genom förvaltningens Resurscentrum.

Det framgår av intervjuer med personal och rektor att de insatser som genomförs är utifrån identifierade behov för enskilda elever. Utrymmet för förebyggande och hälsofrämjande arbete uppges vara begränsat. Av intervjuer framgår att webbaserade elevhälsosamtal har tagits bort vilket tidigare användes som ett verktyg i det hälsofrämjande arbetet på individ-, grupp- och skolnivå. Av genomförda intervjuer framkommer inga exempel på generellt inriktade insatser som rör exempelvis elevernas arbetsmiljö där skolans värdegrundsarbete tas upp inom elevhälsoteamet eller där elevhälsans personal är delaktig. Elevhälsoteamet involveras inte i några analyser av hur elevhälsans arbete på skolan fungerar och de eventuella utvecklingsbehov som kan finnas. Av intervjuer framgår att elevhälsan som team inte samverkar, planerar och genomför ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. Det framgår också att dokumentation, uppföljning och analys av elevhälsans arbete inte efterfrågas av skolans rektor eller huvudman.

Skolinspektionen bedömer att skolans elevhälsa inte uppfyller skollagens krav på att vara förebyggande och hälsofrämjande och att resultatet av elevhälsans arbete inte följs upp och analyseras för vidare insatser att utveckla arbetet.

Svenska som andraspråk

Enligt skolförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk, om det behövs anordnas för bland annat elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Rektor beslutar om undervisning i svenska som andraspråk. Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Svenska som andraspråk får därutöver anordnas som språkval, som elevens val, eller inom ramen för skolans val.

För elever som nyligen anlänt till Sverige anordnar Lillängets skola undervisning i svenska som andraspråk vissa timmar per vecka där undervisningen genomförs av en utbildad lärare i svenska som andraspråk. Resterande undervisningstimmar får eleverna undervisning i sin klass inom ramen för ämnet svenska. Enligt intervjuer med rektor finns inga beslut om att vissa elever ska läsa svenska som andraspråk och att eleverna därmed ska följa och bedömas utifrån kursplanen i svenska som andraspråk. Av intervjuer med lärare framgår en otydlighet huruvida eleverna ska följa och bedömas utifrån kursplanen i svenska som andraspråk. Det framgår också av intervjuer med personal att det saknas kartläggningar som tydliggör elevers behov av undervisning i svenska som andraspråk.

Av ovanstående framgår att eleverna får främst undervisning i ämnet svenska och i liten utsträckning i svenska som andraspråk. Enligt intervjuad personal ses undervisningen i svenska som andraspråk som stöd i svenska. Enligt skolförordningen ska ämnet ses som ett eget ämne med centralt innehåll och kunskapskrav samt att det ska anordnas i stället för ämnet svenska för elever som

behöver det. Det är rektor som fattar beslut om detta. Skolinspektionen bedömer därför att skolan måste se till att undervisningen i svenska som andraspråk anordnas på ett sådant sätt som motsvarar författningarnas krav.

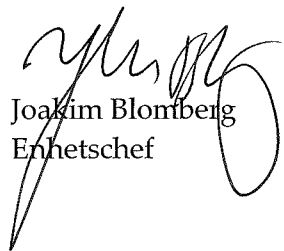
Författning

2 kap. 25 § skollagen.

5 kap. 14–15 §§ skolförordningen, Lgr 11, 3.18 Kursplanen i svenska som andraspråk

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Karolina Bergqvist och jurist Linnéa Forsberg.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Solweig Bäckman
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.